

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 401/2018-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDAKČNÝ KROJ], [REDAKČNÝ KROJ], zastúpeného advokátom Mgr. Štefanom Slováčikom, Mostná 46, Nitra, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 81/2017 z 22. februára 2018 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 577/2015 z 28. septembra 2016, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Krajského súdu v Nitre takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ KROJ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 81/2017 z 22. februára 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 81/2017 z 22. februára 2018 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Štefana Slováčika, Mostná 46, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Štefanom Slováčikom, Mostná 46, Nitra, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 81/2017 z 22. februára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 577/2015 z 28. septembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 76/2005 zo 16. februára 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa v procesnom postavení žalobcu žalobou z 19. apríla 2005 domáhal proti [REDAKOVANÉ]

(ďalej aj „žalovaná“ alebo aj „dotknutá osoba“) zaplata sumy 497 908,78 € z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla následkom poškodenia jeho zdravia.

Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca svoj nárok na zaplata nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla poškodením na jeho zdraví, uplatnil po uplynutí premlčacej lehoty. Vychádzal totiž z názoru, v zmysle ktorého osobné právo majetkovej povahy podlieha premlčaniu.

Na odvolanie sťažovateľa bol napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správny napadnutým rozsudkom krajského súdu. O dovolaní sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

Sťažovateľ považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za arbitrárny, keďže sa v ňom odvolací súd obmedzil *„iba na prevzatie argumentácie súdu prvostupňového, pričom posúdením v konaní rozhodujúcej právnej otázky – premlčaním uplatneného nároku, sa takmer vôbec nezaoberal. Odvolací súd logicky a argumentačne nepodložil odlišné stanovisko posúdenia námietky premlčania k tvrdeniam sťažovateľa prezentovaným jednak po jej vznesení ako aj v samotnom odvolaní.“*

Sťažovateľ ďalej argumentuje, že zmätočnosť postupu krajského súdu spočíva aj v nevysporiadaní sa s jeho námietkami, ktoré prezentoval vo svojom odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov týkajúce sa vyhodnotenia toho, či priznanie účinkov námietky premlčania je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi, považuje sťažovateľ za *„jednostranné bez akejkoľvek opory v zistenom skutkovom stave a vykonanom dokazovaní. Súd prvého stupňa pred rozhodnutím o zamietnutí návrhu a ani odvolací súd pri jeho potvrdení vôbec neskúmali, z akého dôvodu neuplatnil sťažovateľ svoje právo na ochranu osobnosti na súde včas... a či vôbec došlo k jeho uplatneniu po uplynutí premlčacej doby.“*

Poukazujúc na odôvodnenie nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2946/13 z 28. januára 2016, sťažovateľ argumentuje, že povinnosťou v jeho veci konajúcich všeobecných súdov bolo zaoberať sa jeho subjektívnou vedomosťou o tom, kedy mal dôkazmi podloženú reálnu znalosť o tom, že žalovaná pri jeho liečbe pochybila.

Okrem uvedeného má podľa sťažovateľa na posúdenie jeho veci podstatný vplyv aj skutočnosť, že okresný súd ani krajský súd sa nezaoberali tým, za akých okolností žalovaná vzniesla námietku premlčania až po takmer 10 rokoch. Z uvedeného dôvodu podľa sťažovateľa došlo k zbytočným priet'ahom v predmetnom súdnom konaní, a rovnako aj k navýšeniu trov konania, pričom žalovaná, ako aj všeobecné súdy týmto spôsobom neprípustne zasiahli do jeho práva na spravodlivý proces.

Namietané porušenie práv zaručených ústavou a dohovorom najvyšším súdom sťažovateľ odôvodňuje aj aplikáciou právneho názoru veľkého senátu najvyššieho súdu obsiahnutého v jeho rozhodnutí sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 (ďalej aj „rozhodnutie z 19. apríla 2017“), podľa ktorého pri kumulácii dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP a § 421 CSP sa dovolací súd obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.

Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na opačné právne závery, ku ktorým dospel najvyšší súd v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vcdo 1/2018 z 21. marca 2018, v zmysle ktorých je kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP prípustná. Aplikáciou právneho záveru, podľa ktorého kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP nie je prípustná, podľa sťažovateľa najvyšší súd neprípustne zasiahol do jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom okresného súdu, zruší napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, napadnutý rozsudok

krajského súdu a napadnutý rozsudok okresného súdu a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ zároveň požaduje, aby ústavný súd zaviazal krajský súd a najvyšší súd zaplatiť mu primerané finančné zadosťučinenie v sume po 10 000 € a zároveň ich zaviazal uhradiť mu spoločne a nerozdielne trovy konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 401/2018-18 z 12. júla 2018 bola sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu prijatá na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti bola odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Po prijatí príslušnej časti sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku najvyššieho súdu, aby sa k nej vyjadrila a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka najvyššieho súdu v prípise č. KP 3/2018-59, Cpj 45/2018 z 13. augusta 2018, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 20. augusta 2018, zdôraznila, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je v časti, ktorou sa najvyšší súd vysporiadaval s námietkou zmätočnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavne udržateľné, keďže *„neprítomnosť vady zmätočnosti najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odôvodnil, najmä v bode 25. Namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu, keďže najvyšší súd sa v dovolacom konaní vysporiadal s námietkami sťažovateľa a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil.“*

K sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práv zaručených ústavou a dohovorom z dôvodu aplikácie právneho názoru veľkého senátu vysloveného v rozhodnutí z 19. apríla 2017, podľa ktorého je kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP neprípustná, predsedníčka najvyššieho súdu uviedla, že argumentácia sťažovateľa odôvodňujúca porušenie jeho v sťažnosti označených práv je v tejto časti opodstatnená. Predsedníčka najvyššieho súdu teda vo vyjadrení k sťažnosti dospela k záveru, že

napadnutým uznesením dovolacieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv zaručených ústavou a dohovorom.

Predsedníčka najvyššieho súdu zároveň oznámila, že v posudzovanej veci sťažovateľ a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd prípisom z 19. júla 2018 vyzval aj predsedu krajského súdu na vyjadrenie sa k sťažnosti a oznámenie, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci. Podpredseda krajského súdu v prípise č. Spr 759/18 zo 6. augusta 2018 reagoval na výzvu ústavného súdu akcentujúc princíp dvojinstančnosti súdneho konania, ktorým sa riadi občianske sporové konanie, a v tejto súvislosti uviedol, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku „stotožnil... so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci plynúcim z vyčerpávajúceho odôvodnenia prvoinstančného rozsudku a využil postup podľa § 387 ods. 2 CSP, umožňujúci mu vypracovanie tzv. skráteného rozhodnutia. Akcentoval, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil, prihliadajúc na námietku premlčania vznesenú žalovanou, že posledný deň 3-ročnej premlčacej doby na uplatnenie nároku sťažovateľa pripadol na deň 22. 01. 2003, resp. 29. 04. 2003, a pokiaľ sťažovateľ podal žalobu na súde až dňa 19. 04. 2005, učinil tak oneskorene. Za neopodstatnené označil tiež tvrdenie sťažovateľa v jeho odvolaní o rozpore námietky premlčania s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 OZ z ním predkladaných dôvodov. Odôvodnenie sťažnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu jasným a zrozumiteľným spôsobom sa vysporiadalo so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Rovnako závery vyjadrené odvolacím súdom v jeho rozhodnutí nie sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto z ústavného hľadiska nie sú ani neospravedliteľné a neudržateľné. Rozsudok odvolacieho súdu tak nemá za následok tvrdené porušenie základných práv sťažovateľa, pričom skutočnosť, že sťažovateľ sa s ním nestotožnil, nemôže sama osebe viesť k záveru o jeho zjavnej arbitrárnosti.“.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti podpredseda krajského súdu považuje sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu za nedôvodnú. V reakcii

na výzvu ústavného súdu podpredseda krajského súdu zároveň oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutím ústavného súdu o sťažnosti môže byť dotknutá strana, ktorá v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 5 Co 577/2015 vystupovala v procesnom postavení žalovanej (dotknutá osoba, pozn.), ústavný súd dotknutú osobu vyzval v zmysle § 51 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), aby sa vyjadrila k sťažnosti. Dotknutá osoba v určenej lehote a ani do dňa rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti na výzvu ústavného súdu nereagovala.

Ústavný súd následne vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril k tomu, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci, a zároveň mu zaslal prípis predsedníčky najvyššieho súdu z 13. augusta 2018 a prípis podpredsedu krajského súdu zo 6. augusta 2018. Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 8. novembra 2018 oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, pričom zároveň zdôraznil, že trvá na podanej sťažnosti a vzhľadom na uvedené aj na rozhodnutí ústavného súdu v zmysle petitu obsiahnutého v sťažnosti.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky najvyššieho súdu a podpredsedu krajského súdu, že netrvajú na konaní ústneho pojednávania, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti je rozhodovanie o namietanom porušení sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Podľa sťažovateľa je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu arbitrárne, keďže v ňom najvyšší súd aplikoval právny záver vyslovený v rozhodnutí veľkého senátu z 19. apríla 2017, podľa ktorého je kumulácia viacerých dovolacích dôvodov v dovolacom konaní vylúčená, a preto sa zároveň odmietol zaoberať sťažovateľom uplatnenými dovolacími dôvodmi podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom zákone Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (napr. II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv neexistujú zásadné

odlišnosti (napr. IV. ÚS 195/07), čo umožňuje ich namietané porušenie preskúmavať spoločne.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno základné právo na súdnu ochranu a ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany poskytovanej súdmi, príp. inými orgánmi ochrany práv.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci má pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli

oprávneným subjektom podliehajúcim pod jej jurisdikciu len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

Tvrdenie sťažovateľa, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je založené na zásadnom argumente, v zmysle ktorého ak najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa bez toho, aby sa zaoberal jeho prípustnosťou z hľadiska dovolacích dôvodov ustanovených v § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, ktoré sťažovateľ v dovolaní uplatnil (bod 3 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu), je takéto rozhodnutie arbitrárne, a to aj napriek tomu, že sa jeho odôvodnenie „opiera“ o názor vyslovený v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu z 19. apríla 2017 (bod 17 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

V nadväznosti na sťažovateľom uplatnenú sťažnostnú argumentáciu ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z toho hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré ich vydaniu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom ústavného prieskumu vtedy, ak sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, pričom zároveň majú

za následok porušenie sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z uvedených hľadísk ústavný súd pristúpil k ústavnému prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd sa sústredil na tú časť jeho odôvodnenia, v ktorom dovolací súd poukazuje na rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu z 19. apríla 2017, podľa ktorého „... je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a) až f) CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.“. Najvyšší súd riadiac sa citovaným právnym záverom následne v napadnutom uznesení zdôraznil, že bude posudzovať len prípustnosť dovolania z hľadiska sťažovateľom tvrdenej procesnej vady zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP] a nepristúpi k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa, že dovolanie je prípustné aj podľa § 421 CSP (bod 18 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľa je kľúčovou časťou ústavného prieskumu tejto časti sťažnosti zo strany ústavného súdu posúdenie otázky, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP [v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci podľa § 420 písm. f) CSP, pozn.].

K tejto otázke ústavný súd už zaujal právne relevantný postoj v zjednocujúcom stanovisku prijatom uznesením č. k. Plz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 (ďalej len „zjednocujúce stanovisko z 25. apríla 2018“), v ktorom uviedol:

„Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

V odôvodnení zjednocujúceho stanoviska z 25. apríla 2018 ústavný súd vychádzal z premisy, podľa ktorej zo žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Zdôraznil ďalej, že z ústavného, ako aj zo zákonného hľadiska je neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania, napriek reálnej existencii viacerých dôvodov jeho prípustnosti. Týmto postupom by podľa ústavného súdu bola *de facto* rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné, keďže právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu.

Na základe úvah o podstate a zmysle práva na prístup k súdu ako imanentnej súčasť práva na spravodlivý proces s náležitými odkazmi na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva napokon ústavný súd dospel v odôvodnení svojho zjednocujúceho stanoviska z 25. apríla 2018 k záveru, že ak veľký senát najvyššieho súdu generálne vylúči súbežné uplatnenie dôvodov prípustnosti dovolania a pre takéto vylúčenie

neexistujú rozumné a presvedčivé argumenty, odníme tým dovolateľom právo na prístup k súdu a poruší zásadu zákazu *denegatio iustitiae*.

Ústavný súd konštatuje, že právnymi závermi obsiahnutými v zjednocujúcom stanovisku z 25. apríla 2018, ktoré bolo prijaté plénom ústavného súdu, je viazaný, pričom tieto závery sú v plnom rozsahu aplikovateľné aj na vec sťažovateľa, a preto na nich ústavný súd v plnom rozsahu poukazuje.

Z uvedených dôvodov ústavný súd, pridržajúc sa svojich záverov obsiahnutých v zjednocujúcom stanovisku, konštatuje, že najvyšší súd tým, že sa vo veci sťažovateľa, ktorý v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu uplatnil súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. f) CSP, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedený záver ústavný súd poznamenáva, že aj sťažovateľ podstatnou časťou svojej argumentácie spochybňuje rozhodnutie veľkého senátu z 19. apríla 2017, keďže najvyšší súd v napadnutom uznesení pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa z citovaného rozhodnutia veľkého senátu z 19. apríla 2017 vychádzal a závery v ňom obsiahnuté na jeho vec aplikoval.

V súlade s princípom materiálneho právneho štátu, ktorý stojí okrem iného aj na dôvere občanov v právo a právny poriadok, pričom podmienkou takejto dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov ovplyvňovaná aj činnosťou štátnych orgánov aplikujúcich právo (vrátane súdnej judikatúry), bolo nevyhnutné, aby senát ústavného súdu aj pri rozhodovaní o tejto sťažnosti vychádzal zo záverov obsiahnutých v zjednocujúcom stanovisku z 25. apríla 2018.

Nad rámec už uvedeného ústavný súd poznamenáva, že aj samotný najvyšší súd prehodnotil svoje závery obsiahnuté v rozhodnutí z 19. apríla 2017 a v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu z 21. marca 2018, v ktorom samotný najvyšší súd explicitne akceptoval, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná. Týmto záverom sa riadila vo svojom vyjadrení k sťažnosti aj predsedníčka najvyššieho súdu, ktorá príslušnú časť sťažnosti vyhodnotila vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako dôvodnú.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku tohto nálezu]. V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 napadnutým rozsudkom krajského súdu

Porušenie sťažovateľom označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu sťažovateľ odôvodňuje jeho arbitrárnosťou, resp. nedostatočným odôvodnením.

Ústavný súd konštatuje, že argumenty o pochybeniach odvolacieho súdu majúce za následok arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu sa v zásade prekrývajú s argumentmi, ktoré uvádza sťažovateľ v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Keďže ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie

najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, opäť sa vytvoril priestor na to, aby tieto dovolacie námietky sťažovateľa [odôvodňujúce prípustnosť podania dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP] smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu prednostne posúdil najvyšší súd v rámci dovolacieho konania.

Najvyšší súd bude preto po vrátení veci ústavným súdom povinný poskytnúť ochranu ústavou a dohovorom garantovaným právam sťažovateľa v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k ich porušeniu. Riadiac sa už spomenutou zásadou minimalizácie zásahov do činnosti všeobecných súdov a uprednostňujúc v zmysle princípu subsidiarity právnu ochranu poskytovanú všeobecným súdom, ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 €.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že vyslovenie porušenia práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru a zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie najvyššiemu súdu postačuje k tomu, aby sa veci sťažovateľa zabezpečila náprava spočívajúca v ústavne akceptovateľnom a spravodlivom rozhodnutí. Ústavný súd návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia preto nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym

zastupovaním advokátom Mgr. Štefanom Slováčikom, Mostná 46, Nitra, v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

Základom pre výpočet úhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2017 v sume 921 €. Sťažovateľovi patrí úhrada trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti) uskutočnené v roku 2018. Sťažovateľovi patrí z titulu odmeny advokáta (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 úhrada v sume 153,50 €, čo za 2 úkony právnej služby predstavuje sumu 307 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 v sume 9,21 €, čo za 2 úkony právnej služby predstavuje sumu 18,42 €. Celková úhrada trov konania tak predstavuje sumu 325,42 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že vyjadrenie doručené ústavnému súdu 8. novembra 2018 neobsahovalo žiadnu argumentáciu, ktorou by sťažovateľ nad rámec argumentácie obsiahnutej v sťažnosti podporil záver o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd úhradu trov konania za tento úkon sťažovateľovi nepriznal.

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2018